

Vergaderjaar 2009–2010

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 1352

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 juni 2010

Tijdens de behandeling van de begroting van Justitie op 5 november 2009 (Handelingen der Kamer II, vergaderjaar 2009–2010, nr. 21, blz. 1709–1728, blz. 1738–1753 en blz. 1755–1785), stelde het lid De Krom (VVD) aan de orde dat zijns inziens «het effect van de artikelen 3 en 8 EVRM de uitvoering van de Nederlandse wetgeving in de weg zit.

Hij heeft de toenmalige Staatssecretaris van Justitie daarom verzocht een onderzoek te laten doen en de Kamer te informeren in hoeverre de artikelen 3 en 8 EVRM zich via de jurisprudentie uitstrekken tot of zelfs verzetten tegen uitvoering van de Nederlandse vreemdelingenwetgeving. Met deze brief reageer ik op het verzoek.

Op het werkprogramma van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) voor dit jaar staat een onderzoek naar jurisprudentie van zowel het Hof van Justitie van de Europese Unie als het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM).

De ACVZ is voornemens onder meer de feitelijke implicaties van de jurisprudentie van beide Hoven voor het nationale migratiebeleid in beeld te brengen.

Ik zie met belangstelling uit naar de resultaten van dit onderzoek en zal deze vanzelfsprekend met uw Kamer delen.

In het licht van het verzoek is de vraag overigens wel of de regering, op basis van uitkomsten van een onderzoek, anders zou kunnen gaan handelen dan zij nu handelt. Ik acht enige nuancering van mogelijkheden daartoe op zijn plaats.

Nederland voert een migratiebeleid binnen bepaalde grenzen. De mensenrechtenverdragen waarbij Nederland is aangesloten, bevatten zeer wezenlijke rechtsnormen zoals het verbod op onmenselijke behandeling en bescherming van het recht op gezinsleven. Deze wezenlijke rechtsnormen bepalen de ruimte waarbinnen het Nederlandse asiel- en migratiebeleid wordt gevoerd.

Door de expliciete erkenning van de rechtsmacht van het EHRM heeft Nederland geaccepteerd dat het Hof een rol heeft in het scherp houden van Nederland voor wat betreft de naleving van de artikelen van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).

In het uiterste geval kan Nederland veroordeeld worden voor schending van verdragsbepalingen. Het is daarbij overigens wel aan de nationale regering om te bepalen hoe een vervolg moet worden gegeven aan een veroordeling door het Hof en of en zo ja welke beleidswijziging daartoe noodzakelijk is.

Veruit de meeste klachten bij het EHRM tegen Nederland betreffen de uitvoering van het migratiebeleid. In de afgelopen 2 jaar heeft het Hof overigens geen enkele schending door Nederland geconstateerd. Een groot aantal klachten tegen Nederland wordt door het Hof niet-ontvankelijk verklaard. (In 2009 bijvoorbeeld zijn 271 verzoekschriften niet-ontvankelijk verklaard en/of van de rol geschrapt, in 2008 waren dit er 334. Ook het merendeel van deze klachten had betrekking op migratie).

Concreet hebben de afgelopen jaren (sedert 2006) twee uitspraken van het Hof in klachten betreffende het migratiebeleid tot een veroordeling van Nederland geleid en tot aanpassing van enkele onderdelen van het vreemdelingenbeleid aanleiding gegeven: de uitspraak in de zaak Rodrigues da Silva-Hoogkamer (artikel 8 EVRM) en de uitspraak in de zaak Salah Sheekh (artikel 3 EVRM).

Het EHRM laat zich, anders dan het verzoek veronderstelt, niet uit over de Nederlandse vreemdelingenwetgeving. De jurisprudentie van het Hof in casu betreft alleen individuele klachten over het beleid en met name over de wijze van uitvoering van het beleid.

Het Hof accepteert dat staten hun eigen nationale regels stellen, maar deze mogen in hun uitwerking niet de grenzen die het verdrag stelt te buiten gaan.

Ook wordt het Nederlandse migratiebeleid begrensd door de afspraken die op Europees niveau zijn gemaakt en nog zullen worden gemaakt in het kader van de harmonisatie van wet- en regelgeving.

Toekomstig asiel- en migratiebeleid zal steeds minder worden bepaald door nationale wetgevers en steeds meer in Europees verband worden geharmoniseerd. Nederland neemt voorts deel aan het Europese asiel- en migratiebeleid. Ook het EU-beleid wordt ontwikkeld binnen de grenzen van het Vluchtelingenverdrag en het EVRM, waarbij de EU partij zal worden, alsmede -sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon- binnen de grenzen van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin